

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Metodika hodnocení:

Taxon – Určuje se rod, druh a pokud lze, i kultivar stromu. Byla použita nomenklatura dle

Fyziologické stáří

Zařazení do věkových kategorií, např.:

- 1 - nově vysazený jedinec, neaklimatizovaný
- 2 - mladý aklimatizovaný strom ve fázi dynamického růstu
- 3 - dospívající jedinec – dorůstající do velikosti dospělého stromu
- 4 - dospělý jedinec – začíná se projevovat stagnace růstu
- 5 - starý jedinec – projevuje se ústup koruny
- 6 - senescentní jedinec – strom s postupně odumírající primární korunou

Popis stavu stromu

Fyziologická vitalita

Charakterizuje strom z hlediska jeho fyziologické aktivity. Hodnotí se parametry ukazující na jeho životaschopnost - schopnost reagovat na vlivy prostředí a bránit se napadení patogenními organismy. Hlavním hodnoceným parametrem je defoliace koruny, malformace větvení na periferii koruny, vývoj sekundárních výhonů. *Principem hodnocení je zachytit dlouhodobý průběh vitality a vyloučit akutní krátkodobé vlivy (jako např. jednorázovou defoliaci v důsledku žíru hmyzu).*

- 0 - vysoká
- 1 - mírně narušená
- 2 - zřetelně narušená – stagnace růstu, prosychání koruny na periferních oblastech
- 3 - výrazně snižená – začínající ústup koruny, odumřelý vrchol koruny
- 4 - zbytková vitalita – větší část koruny odumřelá
- 5 - odumřelý strom

Zdravotní stav

Zhodnocením stavu stromu z hlediska narušení jeho kořenového systému, kmene a větví. Jako narušení se chápe přítomnost růstových defektů (např. tlakových vidlic), zjištěná mechanická poškození (rány, stržená kůra apod.) a napadení patogenními organismy (především dřevokaznými houbami). Do hodnocení se nezařazuje vliv nevhodného ořezu.

- 0 - výborný
- 1 - dobrý – defekty malého rozsahu bez vlivu na stabilitu nosných prvků
- 2 - zhoršený – narušení zásadnějšího charakteru, často vyžadující stabilizační či sanační zásah
- 3 - výrazně zhoršený – souběh defektů, vyžaduje stabilizační zásah; často snižuje perspektivu hodnoceného stromu
- 4 - silně narušený – bez možnosti stabilizace, zkrácená perspektiva
- 5 - havarijný – akutní riziko rozpadu stromu

Provozní bezpečnost

Provozní bezpečnost je determinovaná především biomechanickou složkou vitality dřevin. Ta udává u odolnost vůči rozlomení, vyvrácení či jiné destrukci. Sleduje množství, typy a míru defektů či podmínek, které vytvářejí predispozice k tomuto selhání. Zjednodušená stupnice hodnocení 0-3.

- 0 – **optimální** - Stromy zcela bezpečné, resp. bez zjevných defektů a nevyžadující žádné zásahy k jejich stabilizaci.
- 1 – **snížená** - Stromy s mírnými, příp. teprve se rozvíjejícími defekty. V případě delší prodlevy zásahu se jejich stav může snadno zhoršit do nižšího stupně.
- 2 – **silně snížená** - Stromy s výraznými defekty, náchylné k selhání, zlomu či vývratu vyžadující rychlý zásah.
- 3 – **havarijný stav** – **stromy** v havarijním stavu nebo s fatálními defekty vyžadující okamžitý zásah k jejich stabilizaci, příp. kácení.

Cíl dopadu

Hodnotí intenzitu provozu na stanovišti a možnost ublížení na zdraví nebo poškození majetku v dopadovém prostoru stromu. Nehodnotí provozní bezpečnost stromu, ale pouze stanoviště. Zjednodušená stupnice hodnocení 0-3.

- 0 – **bez rizika** - Extenzivní, málo využívané plochy s nízkým provozem, dostatečně vzdálené od budov a konstrukcí.
- 1 – **nízká míra rizika** - Málo exponované plochy s mírným provozem.
- 2 – **střední míra rizika** - Častěji využívané plochy s vyšším provozem nebo častějším výskytem osob.
- 3 – **vysoké riziko** - Plochy s častým a dlouhodobým výskytem osob, intenzivním provozem (komunikace, parkoviště), nebo v blízkosti staveb v dopadové zóně stromů.

Perspektiva stromu

Perspektiva dřeviny na lokalitě je souhrnná hodnota vyjadřující životnost a délku uplatnění stromu z pěstebního hlediska.

Stupeň P – dřeviny alespoň střednědobě perspektivní – Dřeviny se středně až dlouhodobou perspektivou, které nemají zásadní zjevné znaky, jež by zásadně zkrátily jejich setrvání na stanovišti.

Stupeň K – dřeviny se zkrácenou perspektivou (krátkodobě perspektivní) - Dřeviny, které mají výrazné znaky, co značně snižují jejich dlouhodobou perspektivu.

Stupeň N – dřeviny neperspektivní a havarijní - Dřeviny ve špatném zdravotním stavu, nebo i takové, u kterých není účelné vynakládat prostředky na jejich další stabilizaci či ošetření, stromy havarijní.

Sadovnická hodnota – klasifikace dle Machovce (Sadovnická dendrologie, Brno, 1983) - souhrn všech biologických a estetických vlastností dané dřeviny

- 5 - nejhodnotnější dřeviny, dřeviny dlouhověkých taxonů, s rozměrnou a kompletní korunou, zcela zdravé a nepoškozené, dřeviny vyžadující mimořádných ohledů kompoziční akcenty budoucí kompozice, tyto by měly být zachovány prakticky ve všech případech
- 4 - velmi hodnotné dřeviny, dřeviny dlouhověkých taxonů, s rozměrnou a pouze nevýznamně redukovanou korunou, vitální, bez známek poškození a chorob ohrožujících jejich existenci v déleodobém výhledu, cenné dřeviny, neopominutelná kostra sadovnických úprav
- 3 - průměrné dřeviny, dřeviny s průměrnou vitalitou, s předpoklady k alespoň střednědobé existenci a dřeviny zdravé a vitální ale podprůměrné velikosti
- 2 - dřeviny podprůměrné, dřeviny s nápadně sníženou vitalitou, významně deformovanou korunou, určené k odstranění v krátkodobém výhledu
- 1- dřeviny nevyhovující, dřeviny silně poškozené, odumírající a odumřelé, určené k bezprostřednímu odstranění

Biomechanická vitalita

Popisuje významné anomálie či defekty na kořenech, bázi, kmeni a v koruně stromu, které mohou být zásadní z hlediska snížení biomechanických vlastností dřeviny, nebo pro upřesnění stavu dřeviny a určení způsobu jejího ošetření. Popisovány bývají zejména růstové defekty, infekce, dutiny a různá mechanická poškození, suché větve či nepravidelný tvar koruny.

Poznámka – upřesňuje navrhovaný zásah nebo významnou charakteristiku jedince.

Návrh

Návrh ošetření

Specifikován je vždy základní udržovací řez, případně speciální zásah (obvodová redukce), u některých dřevin navíc s bližší specifikací nebo s ošetřením nad rámec základního zásahu (lokální odlehčení, vazba apod.).

Výchovný řez - řez mladého stromu za účelem zapěstování jeho koruny. Cílem je založení tvarově charakteristické koruny pro daný druh či kultivar a přizpůsobení funkčním požadavkům stanoviště (např. úpravou podchodné, podjezdové výšky, redukcí koruny směrem k budovám, veřejnému osvětlení či jiným překážkám.)

Zdravotní řez - řez zaměřený na řešení zdravotního stavu stromu. Odstraňují se především větve suché, vitalitně oslabené, nevhodné z hlediska architektury koruny, křížící se, infikované či napadené škůdci, rizikové z hlediska provozní bezpečnosti. To vše při zachování charakteristického habitu daného taxonu. Zdravotní řez primárně řeší cíle řezu bezpečnostního.

Bezpečnostní řez - odstraňování suchých větví s průměrem nad 5 cm vč., (stabilizace) odlehčení větví se zřetelnými staticky významnými defekty, které bezprostředně ohrožují provozní bezpečnost. Odstraňování větví zavěšených či zlomených. Neřeší komplexní statické poměry celého stromu (možnost vývratu, zlomu kmene či velkých kosterních větví).

Redukční řez – řez zmenšující objem koruny nebo zakracující větve. Nezahrnuje řez zdravotní. Zásah musí být proveden citlivě při zachování druhově charakteristického habitu ošetřovaného jedince a maximálním přizpůsobení velikosti a tvaru koruny funkčním požadavkům stanoviště

Obvodová redukce koruny - Redukční řez obvodový za účelem snížení těžiště koruny za účelem stabilizace stromu s udáním o kolik % výšky koruny. Předpokládá další fázi po cca 5 letech od prvního zásahu.

Lokální redukce – redukce části koruny za účelem její stabilizace. Zásah svým rozsahem větší než lokální odlehčení.

Lokální odlehčení – částečná redukce defektní větve nebo části koruny za účelem její stabilizace.

Úprava podchodné/podjezdové výšky – vyzdvižení spodní části koruny bránící v (pěším) provozu.

Instalace bezpečnostních vazeb - Instalace bezpečnostních vazeb na staticky oslabené stromy s upřesněním typu a počtu instalovaných vazeb.

Asanace – kácení stromu bez bližší specifikace použité technologie.

Priorita zásahu – udává naléhavost provedení ošetření v časovém horizontu:

0 – havarijní, nutné okamžité řešení

- 1 – ošetření nejpozději do 1 roku, řeší akutní problémy
- 2 – ošetření do 2-3 let
- 3 – ošetření do 3-5 let

Priorita zásahu závisí kromě celkového stavu stromu i na dopadovém terči, s nižší intenzitou provozu klesá urgentnost provedení zásahu.

Opakování – uvádí se v letech od prvního ošetření a doporučuje termín dalšího zásahu.

Kalkulace nákladů – ocenění navržených zásahů podleceníku URS 823 - Katalog popisů a směrných cen stavebních prací: 1 – Plochy a úprava území, 2 - Rekultivace, c.ú.